

Poštovani zastupnici i zastupnice Hrvatskog sabora, župani i županice,
gradonačelnici i gradonačelnice, načelnici i načelnice,

obraćamo Vam se povodom **prijedloga novog Zakona o prostornom uređenju**. Vjerujemo da je unapređenje planiranja prostora naš zajednički cilj, a osnovni korak ka njemu je kvalitetan zakonodavni okvir temeljen na stručno opravdanim postavkama.

Donošenje kompleta novih zakona jedinstvena je prilika za bolje planiranje našeg zajedničkog prostora, iznad svakog partikularnog interesa. Međutim, ovakav **prijedlog zakona ne pruža adekvatne odgovore za aktualne potrebe sustava prostornog uređenja, već ga čak i djelomično razgrađuje te posljedično unazađuje**.

Naš prostor vrijedi i zaslužuje više pa unatoč tome što predmetni Zakon sadrži niz stručno neopravdanih odredbi, ovdje izdvajamo samo neke od njegovih glavnih nedostataka za koje stručno ocjenjujemo da bi mogli izazvati **ozbiljne prostorne, društvene i financijske štete za općine, gradove, županije i Republiku Hrvatsku**:

- 1. Slabljenje nadležnosti lokalne i regionalne samouprave u planiranju svog prostora** – ključne odluke o planiranju prostora oduzimaju se županijama, gradovima i općinama, što je suprotno postavkama Ustava RH, europskim stečevinama te stručnim utemeljenjima
- 2. Gradnja protivno prostornom planu i bez demokratske procedure** – površine za sunčane elektrane i priuštivo stanovanje mogu se graditi neposredno temeljem Zakona, čak i kada je to protivno prostornom planu, čime se isključuje lokalna zajednica iz procesa donošenja odluka o vlastitom prostoru
- 3. Ukidanje svih prostornih planova u roku od 5 godina** – ukidaju se svi važeći kao i oni koji su trenutno u izradi, uključujući i sve planove „nove generacije“ na koje je tijekom prošle i ove godine utrošeno više od 17 milijuna eura javnih sredstava
- 4. Nastanak pravnog vakuuma i prostornog kaosa** – stručno se ocjenjuje da je nerealno u roku od 5 godina ponovno donijeti više od 3.500 prostornih planova u Republici Hrvatskoj: prema ovom prijedlogu Zakona, ostajemo bez važećih prostornih planova
- 5. Degradacija naših gradova i naselja** – dokida se i obezvrjeđuje urbanističko planiranje, a time i hrvatska urbanistička tradicija koja je desetljećima osiguravala planiranje prostora za škole, vrtiće, parkove, ulice i ostale javne sadržaje

Naglašavamo i upozoravamo da ovaj Zakon ne ubrzava niti pojednostavljuje sustav prostornog uređenja – on ga dodatno degradira i razgrađuje te otvara mogućnost za stihijsku i netransparentnu gradnju. Umanjuje se uloga gradova, općina i županija te dugoročno zakida najvrjedniji resurs koji imamo – prostor.

- kakve imaju svi srednjoeuropski sustavi.

Republika Hrvatska, 19. studenog 2025.

Udruženje hrvatskih arhitekata

Hrvatska komora arhitekata

Udruženje arhitekata Međimurja

Društvo arhitekata Splita

Društva arhitekata Zagreba

Društvo arhitekata, građevinara i geodeta Karlovac

Društvo arhitekata Istre

Društvo arhitekata Varaždina

Društvo arhitekata Rijeke

Društvo arhitekata grada Osijeka

Društvo arhitekata Dubrovnika

Društvo arhitekata Zadra

Društvo arhitekata Šibenika

